

úspěšnost z hlediska dynamických interakcí mezi jedincem a vzdělávacími příležitostmi, kterých se mu v životě dostalo“.¹

2.4 Přístup k nadání podle „interakce mezi jedincem a vzdělávacími příležitostmi“ a co z něho vyplývá

V diskuzích o přístupech k nadaným dětem (žákům, studentům) ve školách je nutné vzít v úvahu, že se nejedná o jednoznačně sourodou skupinu. Naopak, je tvořena nejméně dvěma většími skupinami (podskupinami)², jejichž význam a charakteristiky se často zaměňují, přeceňují nebo nedoceňují. Jsou to:

1. Žáci mimořádně nadprůměrní, kteří dosahují mimořádně nadprůměrných výsledků. K takovým výsledkům jsou motivovaní a při jejich dosahování jsou dostatečně konformní. Vzdělávací systém a výchovné podmínky považují za dostačující, tudíž pro sebe motivující. V běžných školách nejvíce využívají různé doplňující vzdělávací školní a mimoškolní aktivity určené pro nadané žáky a ve výběrových školách a třídách rozmanitou nabídku vzdělávání.
2. Žáci mimořádně nadprůměrní, kteří však nadprůměrných výsledků nedosahují. Nejsou k vynikajícímu výkonu motivovaní a při dosahování jakýchkoliv studijních výsledků nejsou dostatečně konformní. Vzdělávací systém a výchovné podmínky považují za nedostačující, v řadě případů až za demotivující, organizované vzdělávací aktivity jsou jim obvykle lhostejné.

Část druhé skupiny ještě tvoří mimořádně nadaní žáci, kteří podle zahraničních statistických údajů představují přibližně 2 % celé dětské populace. Dominantním rysem těchto mimořádně nadaných dětí je rychlejší intelektový rozvoj, přesahující intelektový rozvoj vrstevníků. To je jeden z mnoha důvodů proč si mimořádně nadané děti se svými vrstevníky téměř nerozumějí. Obtížně se přizpůsobují a mívají také vnitřní zábrany ke konformnímu jednání (na rozdíl od první skupiny mimořádně nadprůměrných žáků). Neztotožňují se ani s požadavky vyučujících vůči vrstevníkům při vyučování ve třídě, protože je považují za nedostačující. Mezi další spíše pozitivní charakteristiky mimořádně nadaných dětí patří:

- silná vnitřní motivace,
- výběr vlastního tématu a „posedlost“ tímto tématem,
- vlastní tempo a způsob práce.

¹ Vondráková, E.: *Péče o nadané děti jako znak dobré školy. Učitelství č. 3/2002, str.7.*

² *Podle statistik obě skupiny nadaných mimořádně nadprůměrných tvoří až 25 % školní dětské populace. Druhá skupina žáků mimořádně nadprůměrných, ale bez nadprůměrných výsledků, tj. těch, kteří z nějakých důvodů nerozvíjejí svůj potenciál nadání, tvoří až 15 % z celkové skupiny nadaných dětí.*